

I FORTIDENS FODSPOR

TURFORSLAG

udviklet i forbindelse med særudstillingen "Silkeborg Outdoor – fra overlevelse til oplevelse" på Museum Silkeborg

Grathe-monumentet
Kong Knaps Dige
Bjældskovdal
Silkeborg Vesterskov
Duedal Bjerg
Silkeruten
Tvilum Kirke m.fl.

Tag ud i fortidens fodspor!

I dette materiale får du 15 forslag til spændende arkæologiske lokaliteter i Silkeborgområdet, som du kan tage ud og besøge. Turene kombinerer det bedste af to verdener: fascinerende fortidsminder og flot natur. Seks ture er beskrevet i detaljer og er dermed lige til at springe ud i. Fire af disse går til nogle af de lokaliteter, der er formidlet i Museum Silkeborgs særudstilling "Silkeborg Outdoor – fra overlevelse til oplevelse": Silkeborg Vesterskov, Duedal Bjerg, Silkeruten og Tvilum Kirke. Derudover er der ture til henholdsvis Bjældskovdal, Tøllundmanden og Ellingkvinden er fundet, og Grathe-monumentet, hvor Kong Svend ifølge sagnet blev begravet ved Grathe Kapel efter slaget på Grathe Hede i 1157. Tøllundmanden og Ellingkvinden kan ses på Museum Silkeborg – Hovedgården, mens historien om kampen om kongemagten i 1100-tallet fortælles på Museum Silkeborg – Blicheregenen.

Du kan finde mere information om de forskellige fortidsminder og områder, som turene går til, her:

- [HistoriskAtlas.dk](http://historiskAtlas.dk) – information om fortidsminder
- [Ldiid.natur.dk](http://ldid.natur.dk) – information om naturoplevelser i hele Danmark samt link til Naturstyrelsens Naturguider
- oplevgaudena.dk – information om oplevelser langs Gudenåen
-

Tag ud i fortidens fodspor!

1 Grathe-monumentet og Kong Knaps Dige – Danmarkshistorie langs Hærvejen

Parkering: P-plads ved Grathe-monumentet findes ved Grågårdevej 29, 8620 Kjellerup. Parkering til Kong Knaps Dige kan foregå på Sdr. Knudstrup Rasteplads, der findes på vestsiden af Hovedvej A 13, overfor Aalborgvej 16, 8260 Kjellerup.

Turens længde: Turen til og fra Grathe-monumentet fra p-pladsen er 1 km lang. Turen til og fra Kong Knaps Dige fra rastepladsen er knap 2 km. Ruten er skiltet.

Faciliteter: Ved selve Grathe-monumentet er der en bænk, hvor man kan sidde og nyde udsigten over Hauge Sø. Ved Sdr. Knudstrup Rasteplads er der borde og bænke.

Sværhedsgrad: Turene følger flade markveje og er dermed lette både at gå og cykle.

Mulighed for udvidelse af tur: Fra Kong Knaps Dige er det muligt at følge Hærvejen mod syd ned til Kompedal Plantage og Grathe Hede. Her er der en fin udsigt fra fugletårnet, fortællinger om Blicher og bl.a. hans naturskildringer, spor for kartoffeltyskernes opdyrkning af heden og kompedalrejn, der både har huset militærnagere og tyske flygtninge. Se evt. mere her: <https://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/naturguider/kompedalplantage/>

2 Bjældskovdal – Tøllundmanden fundstet

Parkering: P-plads ved den sydlige del af Bølling Sø ved siden af Fundervej 71, 7442 Engesvang.

Turens længde: Turen til og fra Bjældskovdal er knap 4 km lang. Følg de gule mærker, men tag smutturen op forbi udsigtspunktet på vejen.

Faciliteter: Der er både madpakkehus samt borde og bænke umiddelbart efter, at man kommer ind i det indhegnede naturområde. Der er desuden en bænk på udsigtspunktet.

Sværhedsgrad: Turen foregår ad stier, der nogle steder er ujævne pga. fx rækker på træerne. Et kort over ruten kan ses her: <https://naturstyrelsen.dk/media/246352/silkeborgskovene.pdf>

Mulighed for udvidelse af tur: Turen kan evt. udvides med en rundtur forbi gravhøje og de imponerende hulvejsforløb i Stokkjeldsdal (11 km i alt fra p-plads). I så fald skal du fra Bjældskovdal fortsætte ad stien rundt om søen, indtil du når ud til en tværgående markvej (Skeldalvej). Her drejer du til højre og følger herefter de hvide markeringer på en rundtur. Turen til Bjældskovdal kan også tages som led i en vand-eller MTB-tur hele vejen rundt om Bølling Sø (i alt 12 km). Læs evt. mere her: <https://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/naturguider/bøllingsoe/>

3 Silkeborg Vesterskov – et væld af skjulte fortællinger i skoven

Parkering: Den blå rute starter fra p-pladsen beliggende i skovbrynet skråt overfor Silkeborg Bad. Hvis en kortere rute ønskes, kan der fx parkeres ved Mindestenen.

Turens længde: Den blå gåroute er ca. 8 km lang og er markeret med blå prikker på træerne. Et kort over ruten kan ses her: <https://naturstyrelsen.dk/media/246352/silkeborgskovene.pdf>

Faciliteter: Der er borde-bænkesæt ved p-pladsen og spredte bænke langs ruten.

Sværhedsgrad: Ruten følger det meste af tiden skovveje og er her velegnet til både gående og cyklister. Op mod Frederik VII's Høj er terrænet mere stejlt, og turen foregår ad mindre stier (som dog stadig er farbare med en MTB).

Mulighed for udvidelse af tur: Turen kan evt. kombineres med Silkeruten (se nedenfor) eller gøres længere/kortere ved at benytte de mange andre stier i skoven. Hvis du er på MTB, kan det anbefales at følge det blå MTB-spor det første stykke fra p-pladsen til Langelinde, da markskellene i form af terrassekanter her er meget tydelige – især på den første stigning.

4 Duedal Bjerg – imponerende skihopbakker fra 1940'erne

Parkering: I skovbrynet for enden af Thorsø Skovvej (næsten overfor Thorsø Skovvej) 34, 8600 Silkeborg) er der en lille holdeplads.

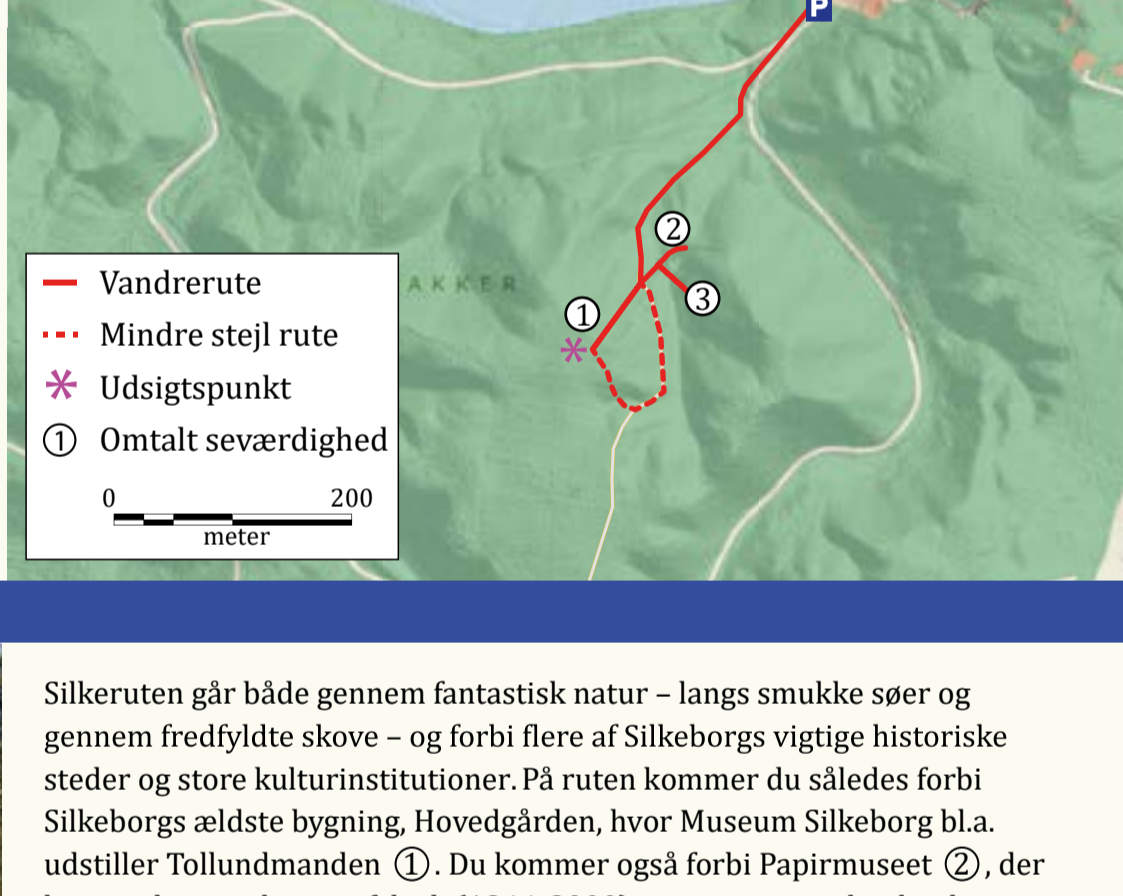
Turens længde: Turen til og fra Duedal Bjerg til p-pladsen er knap 1,5 km (lidt mindre, hvis man tager den direkte rute op ad skihoppet). Bemærk, at ruten ikke er markeret.

Faciliteter: Ingen faciliteter, kun skøn natur.

Sværhedsgrad: Selve turen op til foden af den store skihopbakke foregår ad skovveje. Den direkte tur op ad selve hoppet foregår i stejlt, ujævnt terræn og er dermed mere anstrengende og kræver, at man er sikker på benene. Hvis man ønsker at nå toppen via en mere jævn stigning, er det muligt at gå venstre om hoppet – delvist i kørselsforløb, delvist i skovbunden.

Mulighed for udvidelse af tur: Turen kan med fordel gøres til en 2,3 km rundtur, som beskrevet på hestigbjerg.dk, eller kan udvides ved at gå ad de mange andre skovstier. Turen kan også kombineres med et stop ved den lille badestrand ved Thorsøvænget 10B i Virklund. Hér, 30 m ud for stranden, lå der i middelalderen et såkaldt "virke" (et forsvarstårn), der har givet navn til Virklund.

5 Silkeruten – forbi fortidsminder og kulturinstitutioner

Parkering: Der er etableret deciderede startsteder for ruten ved p-pladsen ved Ørnås og ved p-pladsen ved Indelukket. Langs ruten er der dog flere andre p-pladser, der kan benyttes.

Turens længde: Hele lang og er markeret med blå prikker på træerne. Et kort over ruten kan downloades her: <https://detskersilkeborg.dk/outdoor-og-fritid/vandreruter-i-sohøjlandet/>

Faciliteter: Ruten går forbi flere steder med toiletter, borde- bænkesæt og fritstående bænke.

Sværhedsgrad: Ruten følger gode stier, men kan pga. sin længde og enkelte bakker betegnes som middelsvår. De fleste vil dog sagtens kunne gå den.

Mulighed for udvidelse af tur: Turen kan evt. udvides med en tur i Vesterskoven (se ovenfor) eller kombineres med en aftastikert til trolden Stærke Storm nær Silkeborg Bad.

6 Tvilum Kirke – rester af middelalderkloster

Parkering: P-plads ved Tvilum Kirke. Hvis du kommer i kano/kajak ned ad Gudenåen, er der en fin anløbsbro, du kan lægge til ved.

Turens længde: Turen til og fra Gudenåen fra p-pladsen er 0,6 km.

Faciliteter: Der er toilet og ur, et borde-bænkesæt på græsareal ned mod Gudenåen og en bænk på selve anløbsbroen.

Sværhedsgrad: Turen følger udelukkende anlagte stier.

Mulighed for udvidelse af tur: Turen kan med fordel kombineres med en tur til Nebelgård Mose, Store Troldhøj eller med en gå- eller cykeltur på træstien, fx fra p-pladsen ved Sminge Sø. Her er der information om præmstræger, adgang til fugletårn ca. 250 m syd for p-pladsen og fra en generelt spækket med jopladser fra jægerstenalderen (hør evt. podcasten "Flint overalt! Begjæret ved åens bred" i podcastserien Åsteder – fortællinger fra Gudenåen (<https://oplevgaudena.dk/podcast/>)). Besøg ved Tvilum Kirke er desuden oplagt som led i en kanotur på Gudenåen.

A Stendal Plantage – hulveje (Hærvejen) og gravhøje

B Stokkjeldsdal – hulveje (Hærvejen) og gravhøje

C Kongsø Plantage – gravhøje og fundsted for Kongsø-skatten

D Hjortsballe – marker og rydningsrøser fra jernalderen

E Dynæs og Gammelkol – middelalderlige voldsteder

F Nebelgård Mose – fundsted for Grauballemanden

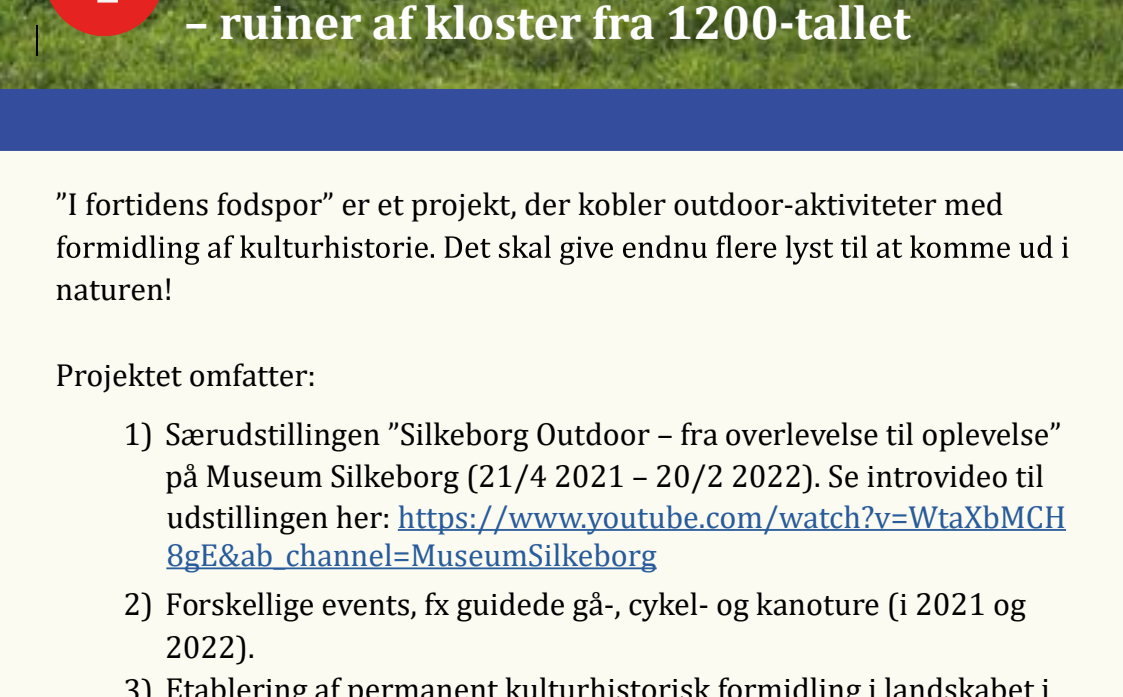
G Sminge Sø – Træksti og stenalderpladser

H Store Troldhøj – stenalderplads med udsigt

I Alling Kloster – ruiner af kloster fra 1200-tallet

TAK, fordi du er flink af natur

TAK, fordi du altid tager dit affald med dig. TAK, fordi du holder din hund i snor, og samler bæmham'er op. TAK, fordi du kun laver bål på officielle bålpladser og der hvor du må på stranden. TAK, fordi du gør plads til andre – og sender et smil til dem, du møder på din vej. TAK, fordi du tager hensyn til naturens planter og dyr.

www.flinkafnatur.dk

"I fortidens fodspor" er et projekt, der kobler outdoor-aktiviteter med formidling af kulturhistorie. Det skal give endnu flere lyst til at komme ud i naturen!

Projektet omfatter:

- 1) Særudstillingen "Silkeborg Outdoor – fra overlevelse til oplevelse" på Museum Silkeborg (21/4 2021 – 20/2 2022). Se introvideo til udstillingen her: https://www.youtube.com/watch?v=WtaXbMCHfg&ab_channel=MuseumSilkeborg
- 2) Forskellige events, fx guidede gå-, cykel- og kanoture (i 2021 og 2022).
- 3) Etablering af permanent kulturhistorisk formidling i landskabet i fem udvalgte områder i Silkeborg Kommune, bl.a. i Vesterskoven og langs Trækstien og Hærvejen. Her vil der blive lavet ruter med lyttestationer, skilte, visualiseringer, rekonstruktioner, podwalks mv. (i løbet af 2021 og 2022).

Du vil løbende kunne finde informationer om særudstillinger, events, åbnede ruter mv. på Museum Silkeborgs hjemmeside (www.museumsilkeborg.dk) og museets Facebookside.

Projektet er et samarbejdsprojekt mellem Museum Silkeborg, Silkeborg Kommune og Naturstyrelsen og er støttet af Nordca-fonden.

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv